Vesilaki uudistuu.

Valvonta ja viranomaisten yhteistyö

Vesilaki uudistuu | 22.11.2011 | Tommi Muilu
Vesilaki uudistuu | 24.11.2011 | Visa Niittyniemi
Vesilaki uudistuu | 29.11.2011 | Matti Seppälä
Vesilaki uudistuu | 1.12.2011 | Hannu Majuri

Viranomaisten yhteistyö valvonnassa

- Jaetun valvontavastuun vuoksi kunnan ja valtion valvontaviranomaisen yhteistyön ja yhteydenpidon tulee olla aktiivista
- ELY-keskusten käytössä on arkistot ja toimivat paikkatietoaineistot (mm. luonnonsuojelualueet, uhanalaisten lajien havainnot ja tiedot valuma-alueista), joissa on tarpeellista tietoa myös kunnille.
- ELYissä voi olla sellaista valvontaan tarvittavaa osaamista, mitä kunnissa ei voida pitää yllä
- Kuntien paikallistietämys ja usein lyhyemmät etäisyydet valvontakohteisiin tulee ottaa huomioon valvonnan työnjaossa

Yleisen edun valvojan lausunto hakemusasioissa

- AVIen pyynnöt yleisen edun valvojan lausunnon antamiseksi tulevat lisääntymään ruoppausten osalta
- Samaan aikaan ELYjen resurssit pienenevät ja toimintaa pitäisi keventää

  ⇒ Kaikkiin hakemusasioihin ei pystytä antamaan lausuntoja (esim. vähäiset putki- ja kaapelialitukset)
- Lausunto on syytä antaa, jos:
  - Hankkeella on vaikutuksia yleiseen etuun
  - Päätöksen sisältöön halutaan vaikuttaa valvottavuuden kannalta
  - ELYllä on tietoja asiasta, jotka on hyvä saattaa AVI:n tietoon
  - AVIin on syytä ilmoittaa myös, jos ei lausuntoa anneta

Ennakkovalvonta ja ilmoitusmenettely (1/2)

- 2:15 §:ssä ja 5:6 §:ssä on säädetty ilmoituksenvaraisista toimenpiteistä (ruoppaus ja massan sijoittaminen, maa-ainesten ottaminen vesistön pohjasta, pinta- ja pohjaveden ottaminen sekä ojittaminen)
- Ilmoitus tehdään valtion valvontaviranomaiselle. Valvontavastuu on kuitenkin yhteinen kunnan valvontaviranomaisen kanssa, joten tieto ilmoituksesta on välitettävä myös kuntaan
- Valvontayhteistyöstä ja työnjaosta on syytä sopia alueellisesti

Ennakkovalvonta ja ilmoitusmenettely (2/2)

- Ilmoitus ei välttämättä edellytä toimenpiteitä viranomaiselta ilmoittajan suuntaan: kaikille ilmoituksen tekijöille ei tarvitse vastata kirjallisesti, mutta hyvä on ilmoittaa ilmoituksen vastaanottamisesta
- Ilmoitukset on käytävä läpi ja on arvioitava mahdollinen luvan tarve sekä tarvittaessa on edellytettävä luvan hakemista. Arviointi on syytä dokumentoida vähintään ilmoitukseen tehtävillä merkinnöillä.
- Valvontaviranomainen voi antaa ohjeita ilmoituksen tekijälle
- Ohjeet eivät sido ilmoituksen tekijää, eivätkä ne anna myöskään ilmoituksen tekijälle suojatumpaa oikeusasemaa
- Ruoppausten osalta ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluu aiempaa pienemmät hankkeet, joten oletettavasti myös vaikutukset ovat aiempaa pienempiä

Muu ennakkovalvonta

- Aina luvanvaraisten hankkeiden lisäksi lupa tarvitaan hankkeisiin, joilla on 3:2 §:n mukaisia vaikutuksia
- ELYiltä pyydetään usein kanta tällaisten hankkeiden lupatarpeeseen.
- ELYt antavat lausuntoja, joissa kehotetaan hakemaan hankkeelle lupaa tai todetaan, että lupaa ei tarvitse hakea. Samalla voidaan antaa ohjeita hankkeen toteuttamiselle.
- Viimekädessä lupatarpeen ratkaisee AVI
- ELY:n lausunto ei anna välttämättä sitä oikeudellista suojaa, mitä useat hankkeesta vastaavat luulevat saavansa

Valvontaviranomaisen toimenpiteet lainvastaisen menettelyn johdosta

14 luku 2 §: Asian laatu huomioon ottaen:

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely
2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia
3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä

14 luku 10 §: Valvontaviranomaisen välittömät toimet

Jos teosta aiheutuu välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, valvontaviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi

14 luku 11 §: Toiminnan keskeyttäminen

Valvontaviranomainen voi keskeyttää 2:15 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan toiminnan, jos se on ilmeisen lainvastaista

Milloin valvontaviranomaisen on tehtävä hallintopakkohakemus

- Aina kehotetaan ensin valvonnallisin toimenpitein korjaamaan tapahtunut
- Luvan saanut toiminta jatkuu lupamääräysten vastaisesti valvonnallisesta kehotuksesta huolimatta
- Lupaa edellyttävän hankkeen toteuttaja ei kehotuksesta huolimatta hae lupaviranomaisen lupaa
- Muu kuin luvan saanut lainvastainen toiminta edellyttää laatunsa vuoksi valvontaviranomaiselta hallintopakkohakemuksen tekemistä
- Vain yksityiseen etuun vaikuttavissa asioissa viranomainen hakee hallintopakkoa, jos kysymys on selvästi lain vastaisesta toiminnasta eikä kysymys ole käräjäoikeudessa ratkaistavasta riita-asiasta
- Valvontaviranomainen on antanut 14 luvun 10 §:n mukaisia määräyksiä tai keskeyttänyt toiminnan 14 luvun 11 §:n mukaisesti

Milloin valvontaviranomaisen on ilmoitettava tapahtuneesta poliisille esitutkintaa varten

- Valvontaviranomaisen velvollisuus ilmoittaa poliisille ei rajaudu uudessa laissa pelkästään yleiseen etuun vaikuttaviin tekoihin
- Vähäisistä rikkomuksista tai laiminlyönneistä ei kuitenkaan tarvitse tehdä ilmoitusta poliisille
- Vähäisyyden arviointi jää oikeuskäytännössä ratkaistavaksi
- 16 luvun 3 §:n perusteella myös ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi. Pelkkä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti ei edellytä valvontaviranomaisen ilmoitusta poliisille (itse teko ratkaisee tarpeen)
- Hallintopakkohakemuksen tekeminen ei poista velvollisuutta ilmoittaa poliisille

Hallintopakkomääräysten antaminen

14 luvun 4 §: Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, lupaviranomainen voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
2) määrätä täyttämään velvollisuutensa;
3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa hallintopakkomääräyksiä toimivaltaansa kuuluvassa ojitusta tai ojan käyttöä koskevassa asiassa (lain ja määräysten vastainen toiminta, kunnossapidon laiminlyöminen)

Valmistumisilmoitus, tietojärjestelmä, yms.

- ELY:n on kuulutettava valmistumisilmoituksesta, jos hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia (14:13)
- Hankkeita pitäisi valvoa järjestelmällisesti työn aikana ja valmistumisilmoituksen jälkeen (työnjako ELY, kunta)
- Vesiyhteisörekisteriin merkitään tiedot yhteisöistä. AVI merkitsee päättämänsä asiat. Muilta osin vastuu merkinnöistä ELYillä.